

Rolle i vort Skolevæsens Historie i denne Peri-
 ode, er den indbyrdes Underviisning, som ogsaa
 har været meget begunstiget af Cancelliet, men
 ikke bidraget til at fremme vort Skolevæsen.
 Den afdøde Professor Jens Møller sagde allerede
 i sit theologiske Bibliothek fra 1818, at det vilde
 være et stort Tilbagefald at indføre denne
 Underviisning, men ikke desto mindre blev den
 befalet, og det endogsaa saaa strengt, at det blev
 paalagt Seminarierne ikke at tilkjende Dimittenderne
 nogen bedre Charakter end den, de kunde erholde
 for deres Dygtighed i denne Flottemethode.
 Jeg skal ikke længere opholde mig ved Skil-
 dringen af Skolevæsenets sørgelige Historie
 indtil 1839, men jeg skal endnu blot gjøre
 nogle Bemærkninger ved enkelte Ytringer, som
 det samme ærede Medlem udtalte i sit Foredrag
 om Degnepensioner. Det blev nemlig udtalt
 deri, at det var et af de meget store Goder,
 at Degneindtægterne blev overladte Commu-
 nerne, og at de blev tildeelte Skolelærerne, og
 at der vistnok ikke var truffen nogen bedre
 Foranstaltning til Bedste for Almueskolevæsenet,
 end den, at Degneindtægterne blev overladte
 til Skolevæsenet. Flere lignende Ytringer af
 den Bessaffenhed kunde let lede til den Formod-
 ning, at der var skænket Communerne og
 Skolelærerne Noget ved disse Degneindtægter.
 Men hermed forholder det sig saaledes, at
 Degneindtægterne blev skændte selve Com-
 munerne, og det blev Communerne paalagt at
 indrede dem til Skolelærerne; derved er altsaa
 for det Første slet ikke skænket Communerne
 Noget, og for det Andet have Skolelærerne
 ikke havt nogen Grund til at takke Cancelliet;
 thi, som det idag er bemærket af den høitagtede
 Cultusminister, er det kun faa Steder, hvor
 disse Degneindtægter ere saaledes, at de ud-
 gjøre nogen virkelig Fordeel for Skolelærerne;
 tværtimod ere de paa de fleste Steder beregnede
 saa høit, at de ikke ere blevne til nogen For-
 deel; og endelig maa jeg bemærke, at det er
 en yderst ubehagelig Maade for Skolelærerne
 at have deres Lønning paa, som har givet
 Anledning til, at de vistnok have ønsket i det
 Hele at blive befriede for den. Den er i høi
 Grad ydmygende og besværlig, og har givet
 Anledning til mange uhyggelige Trætter mel-

lem Skolelærerne og Communerne. — Jeg kan
 ikke forbigaae et væsentligt Punkt, med Hensyn
 til denne Sag om Degneindtægterne, det nem-
 lig, at den væsentligste Deel deraf, nemlig
 Degnekaldets store Jordlod og ligeledes større
 og bekvemmere Bolig og Have, er bleven bort-
 solgt og saaledes berøvet Kommunen og Skole-
 væsenet. Det er den væsentligste Deel deraf,
 og den kommer ikke Kommunen eller Skole-
 væsenet tilgode. — Det var kun disse Bemærk-
 ninger, som jeg fandt mig foranlediget til at
 gjøre.

Schouw: Tor jeg spørge den høitærede
 Formand, om jeg har taget feil af Dagsorde-
 nen; thi det forekommer mig, at Sagen, som
 foreligger, blot angaaer Degnepensionen, og
 det forekommer mig, at vi nu ere komne ind
 i en Undersøgelse om Skolevæsenet i Almindel-
 lighed og Skolelærernes Kaar. Rigtignok troer
 jeg, at der, sidste Gang Sagen var for, ogsaa
 er blevet betydeligt afvejet fra hvad der forelaa,
 men derfor er det dog ikke mindre urigtigt, at
 det skeer nok engang. Saaledes forekommer
 det idetmindste mig.

Formanden: Ja, jeg kan ikke nægte, at,
 saaledes som den ærede Landsstingsmands Fore-
 drag har været, er det vist gaaet noget uden-
 for selve Lovforslaget; men jeg har dog ikke
 troet, at jeg burde gjøre en Standsning deri,
 deels fordi dette Foredrag forekom mig tildeels
 virkelig at omfatte, hvad der kunde siges at
 vedkomme Sagen, hvorvidt det nemlig kunde
 siges, at Skolelærerne kunde have Trang til
 den Godtgjørelse, som Lovforslaget tillægger
 dem, og som maatte være afhængig af hvor-
 ledes deres pecuniære Tilstand var, deels ogsaa
 fordi, som jo ogsaa den ærede Landsstings-
 mands Ytringer vidne om, hans Foredrag
 refererede sig til det tidligere Foredrag, som
 under den første Behandling var holdt af en
 æret Landsstingsmand for første Valgtreds
 (Orsted). Forøvrigt er det vistnok meget øns-
 keligt, at man saameget som muligt holder sig
 til det, som er Lovforslagets Gjenstand.

Schouw: Jeg skal blot til det Fore-
 gaaende tillade mig at tilføie, at, naar man
 nu er kommen saa vidt ind i Sagen, vil det
 let kunne skee, at der vil blive svaret paa
 hvad der nu er sagt, og at der maaskee atter